

اثر تصویر در آموزش ساخت یکپارچه

سمعی و بصری زبان عربی پایه*

الله وردی آذری نجف آباد

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده

آموزش و یادگیری عربی پایه با شیوه سمعی و بصری ساخت یکپارچه، کلید و راز موفقیت است و می توان با این روش به آموزشی خوب و پایدار دل بست و به عادت های مطلوب دست یافت. هدف از این آموزش رسیدن به مهارت برقراری ارتباط است که توانایی حرف زدن با اهل زبان را فراهم می سازد. روش ساخت یکپارچه سمعی و بصری به زبان آموز امکان می دهد که در کاربرد زبان، مغزش را به کار اندازد و جمله های آموخته را تنظیم و تفسیر کند، و به هنگام نیاز زبانی در موقعیت های مناسب زندگی روز مره و برقراری ارتباط، آن آموخته ها را به کار گیرد. این نوع یادگیری پویا و خلاق است.

یک زبان آموز موفق آن است که ساخت های پایه واژگان پر کاربرد زبان عربی را در ذهن خود یکپارچه جذب و تنظیم کند و به مغزش اجازه بدهد بی اختیار جمله هایی را که در

* متن سخنرانی، دانشگاه بزمک اردن، کنگره جهانی آموزش عربی، پانزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۷۷، مطابق با ۵ مه ۱۹۹۸،

صحنه‌ها آموخته است به زبان بیاورد. در این مقاله سعی شده است تا با بهره‌گیری از شیوه‌های صحیح و درست آموزش و نحوه فراگیری زبان و موانع موجود در آن، عواملی را که موجب یادگیری و ارتباط با زبان عربی می‌شود مورد تحقیق و بررسی قرار دهیم.

آموزش زبان عربی به کودکان ایران

وضعیت آموزش زبان عربی در ایران استثنایی است و آموزش زبان عربی پایه به کودکان ایرانی بحثی است جدی که در سال‌های اخیر اهمیت بیشتری پیدا کرده است. آموزش زبان عربی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی رسمی و غیر رسمی هم‌ت پدید آورندگان، کارشناسان آموزش زبان و زبان‌شناسان را می‌طلبد تا این معضل را به نحو احسن حل کنند.

در این مقاله تلاش بر آن است که ابتدا چند مشکل اساسی آموزش و یادگیری زبان عربی پایه را یادآور شویم و به امتیازهای آموزش عربی در ایران نیز اشاره‌ای داشته باشیم و سپس تأثیر تصویر در یادگیری زبان عربی پایه را با نگاهی به روش سمعی و بصری ساخت یکپارچه، مورد بررسی دهیم. ابتدا مشکلات و امتیازهای آموزش عربی را برمی‌شماریم:

مشکلات آموزش عربی در ایران

مشکلات عمده زبان عربی پایه در ایران به چند دسته زیر تقسیم می‌شود:

مشکل اول در کنار آموزش قرآن کریم خود نمایی می‌کند. زبان عربی زبان قرآن کریم است و تحوّل آن نیز از قرآن کریم مایه گرفته است. اگر قرآن کریم نبود، به جرأت می‌توان گفت که عربی هم نبود و خداوند متعال در قرآن کریم فرموده است: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ». در ایران آموزش رسمی قرآن مجید از سنّ هفت سالگی و حتی آموزش غیر رسمی آن از سن ۲ سالگی به شیوه تقلید و حفظی، بدون توجه به معنی آغاز می‌شود. مردم مسلمان ایران به آموزش قرآن مجید عشق می‌ورزند و خود را در پناه آن رستگار می‌پندارند و اولین وظیفه خود می‌دانند که در خانه‌های خود به

کودکان خود قرآن بیاموزند. زیرا اعتقاد راسخ دارند که هر کس قرآن خواندن نداند کور است.

نظر به این که زبان قرآن، زبان برقراری ارتباط با خداوند متعال است و زبان برقراری ارتباط با انسانها نیست، بنابراین آموزش برقراری ارتباط، اگر آموزش عربی پایه، چند ماه قبل از قرآن شروع نمی شود، اقلأ باید همزمان با آن آغاز گردد. باید به کودکان آموخت و یاد داد که ابتدا به نظام زبان شفاهی عربی پایه مجهز شوند و عادت کنند راحت و آسوده عربی صحبت کنند و ارتباط برقرار نمایند. البته بعد از یادگیری معنی دار درس های عربی پایه با روش سمعی و بصری ساخت یکپارچه و همزمان با آن، یادگیری قرآن کریم با توجه به آموخته ها و ساخت های قبلی عربی پایه بسیار ساده و راحت می شود.

مشکل دوم، ساختمان زبان فارسی و ساختمان زبان عربی در سه نظام صوتی، نظام واژگانی و نظام نحوی با هم سخت متفاوت می باشند. جدا از تفاوت های صرفی و نحوی دو زبان و جدا از شباهت های واژگانی دو زبان، ما در این جا فقط به تفاوت های نظام صوتی آن اشاره ای گذرامی کنیم.

صرف نظر از تفاوت های صرفی و نحوی ساخت های دو زبان فارسی و عربی، یکی از مهمترین مشکلات اساسی یادگیری زبان عربی به کودکان ایرانی را ابتدا باید در آموزش نظام صوتی زبان عربی جستجو کرد. کودکان ایرانی در تلفظ اصوات زبان عربی همیشه با دو مشکل عمده روبه رو می باشند: اولاً زبان فارسی زبان رسمی است و در کشور پهناور ما زبان مادری بسیاری از کودکان، زبان فارسی نیست. بنابراین، تفاوت های زبان فارسی و گویش های مختلف آن، با زبان عربی فصیح از یک سو و تفاوت های زبان های محلی، کردی، عربی در خوزستان، ترکی، ترکمنی، بلوچی و لهجه های مختلف دیگر از سوی دیگر، هر کدام در یادگیری زبان عربی برای کودک ایرانی مشکل می آفرینند!

این مشکل با آموزش ساخت یکپارچه نظام صوتی زبان عربی در بافت جمله ها و صحنه حل می شود و چون می بایست کودکان ایرانی نظام صوتی زبان عربی را همچون سخنگویان اهل زبان عربی ادا کنند، دستیابی سریع به این مهم، فقط با روش

سمعی و بصری ساخت یکپارچه و به کمک تصویر با تشکیل غربال صوتی زبان عربی در کنار غربال صوتی زبان مادری و زبان فارسی که زبان رسمی زبان آموزان است، امکان پذیر می‌باشد.

مشکل سوم، روش آموزش زبان عربی در ایران غالباً شیوه ترجمه و دستور است و این شیوه قدیمی با نیاز زبان آموزان کودک و نیز قدرت عقلانی آنان منطبق نیست. چون با روش‌های سنتی آموزش زبان چه روش ترجمه و دستور و چه روش مستقیم و چه روش سمعی و شفاهی نمی‌توان در کودکان عادت‌های زبانی و توانش زبانی پایدار ایجاد کرد. و انگهی کودک از قدرت تطبیق و تجزیه و تحلیل قاعده‌ها عاجز است، چون زبان مانند ریاضی نیست.

مشکل چهارم، معلم زبان عربی در کلاس‌ها نه عربی تکلم می‌کند و نه برنامه‌های آموزش رسمی به آنان این امکان را می‌دهد. برنامه آموزش رسمی عربی مبتنی بر آموزش قواعد عربی صرف و نحو عربی است و شکی نیست که با چند هزار قاعده دانستن و تنها پرداختن به صرف و نحو هرگز نمی‌توان صحبت کردن و حتی نوشتن یاد گرفت.

مشکل پنجم، آموزش عربی پایه، این است که برنامه‌های درسی بر اساس نیاز زیائی کودکان برنامه‌ریزی نشده است و تحقیقاتی هم تا کنون در این زمینه انجام نگرفته است. بنابراین ما پدید آورندگان کتاب‌های زبان عربی سمعی و بصری ساخت یکپارچه فعلاً مجبوریم، در ایران بر اساس واژگان پایه فارسی و نیز نیازهای فوری کودکان و موضوع‌های رغبت‌زا دست به گزینش عناصر زبانی بزنیم و کتاب‌های سمعی و بصری ساخت یکپارچه را تدوین کنیم.

مشکل ششم، زبان ابزار برقراری ارتباط است. زبان ابزار ابلاغ اندیشه است. بنابراین آموزش و یادگیری عربی به کودکان در وهله اول می‌بایست بر اساس همین نیاز برقراری ارتباط تنظیم شود و درس‌های زبان بر پایه گفتگو انجام پذیرد. این نیاز کودک نیز در کتاب‌های زبان عربی رسمی به کلی نادیده گرفته شده است و اگر هم کتاب‌های درسی مبتنی بر مکالمه باشند، اصولاً در مکالمه‌ها پنج اصل لازم یک گفتگوی خوب مبنای قرار نمی‌گیرد. مسلط کردن کودک به ابزار برقراری ارتباط شفاهی زبان عربی نیاز اصلی کودک عاشق به یادگیری زبان قرآن است. همان کودکی که چند

روز بعد از تولد به گوش او آشهدان لاله الأله و اذان گفته شده است. به همین سبب، بافت فرهنگی و مذهبی خانواده ایجاب می‌کند که روش آموزش و یادگیری زبان عربی با این نیازها تناسب داشته باشد و کودک به هنگام آموختن قرآن به معنی زبان عربی پایه دست یابد. این امر فقط به فقط با روش سمعی و بصری امکان پذیر است. چراکه این روش، مشکلات یادگیری زبان و تداخل‌های زبانی را به حداقل می‌رساند و با کمک تصویر و صوت اهل زبان معنی جمله‌های عربی به سرعت به ذهن زبان آموز انتقال می‌یابد و او را همیشه تشنه یادگیری نگه می‌دارد.

مشکل هفتم، نداشتن کتاب خوب، معلم متخصص و کاردان برای آموزش زبان عربی شفاهی یکی از نواقص است. اگر کتاب خوب سنتی و اگر معلم ورزیده داشته باشیم و کتاب خوب مصور نداشته باشیم، آموزش عربی به کودکان یا شکست مواجه می‌شود. داشتن معلمان «اهل زبان» آشنا با شیوه‌های علمی آموزش زبان این مشکل را به حداقل می‌رساند.

مشکل هشتم، از کلاس‌های پُر جمعیت ناشی می‌شود. در کلاس‌های پُر جمعیت نمی‌توان در کودکان عادت‌های زبانی ایجاد کرد. اگر کتاب خوب مصور داشته باشیم، معلم ورزیده و کاردان هم داشته باشیم، جمعیت زیاد در کلاس‌های زبان مانع پیشرفت کار می‌شود و زبان آموز با شکست روبه رو می‌شود.

امتیازهای آموزش عربی در ایران

و اما امتیازهای آموزش عربی پایه نیز به ده دسته تقسیم می‌شود:

۱- قرآن کریم کتاب آسمانی ما مسلمانان است و عشق و علاقه مردم مسلمان به آموختن قرآن کریم به کودکان خود یکی از امتیازهای برجسته آموزش عربی پایه در ایران به شمار می‌رود.

۲- سن کم کودک ۳ تا ۱۰ سالگی، امتیاز بزرگ دیگری است، زیرا قدرت تقلید در این سن در سرعت یادگیری زبان بسیار مؤثر است و کانون زبان آموزی در مغز کودک هنوز سفت و سخت نشده است. آمادگی کودکان در این سن به دو زبانه شدن واقعی، کار یادگیری زبان دوم را خیلی ساده و آسان می‌کند و آموخته‌ها در ذهن او، به

مصدق «العلم فی الصغر کالتنش فی الحجر» پایدار می ماند.

۳- تصریح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل شانزدهم: از آن جا که زبان قرآن و علوم و معارف اسلامی عربی است و ادبیات فارسی کاملاً به آن آمیخته است، باید این زبان پس از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه در همه کلاس ها و در همه رشته ها تدریس شود، بنابراین می بینیم که قانون برای آموزش قرآن کریم به کودکان و آموزش عربی رسمی سرمایه گذاری گسترده ای در نظر گرفته است.

۴- طبق اصل بالا، ادبیات فارسی پُر از اصطلاحات و واژگان عربی است. کسانی که می خواهند از ادبیات فارسی بهره وافی ببرند، چاره ای جز یادگیری زبان عربی ندارند. چرا که نظام واژه های زبان فارسی کاملاً به زبان عربی آمیخته است و هزاران لفظ و کاربرد در دو زبان اقلایک معنی واحد دارند و معنی این لفظ در طول زمان تغییری نکرده است.

۵- جذبه های زیارتی مکه معظمه و مدینه منوره در عربستان و دیگر جذبه های زیارتی در دیگر کشورهای عربی مانند اماکن متبرکه در عراق و سوریه بر علاقه ایرانیان به مسافرت به کشورهای عربی صد چندان افزوده است و فرهنگ مشترک اسلامی موجب افزایش علاقه ایرانیان به آموختن زبان عربی شده است و آن هم یادگیری عربی به عنوان ابزار برقراری ارتباط.

۶- به حکم آیه کریمه «ان هذه امتکم امة واحده و انا ربکم فاعبدون» همه مسلمانان یک امت واحدند و دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست کلی خود را بر پایه ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی قرار دهد و کوشش و پی گیری به عمل آورد تا وحدت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام را تحقق بخشد، بنابراین دوستی عمیق و روابط حسنه مردم و دولت با تمام کشورهای عرب و همجواری مابا چند کشور در جنوب و شرق و بهره گیری مردم از برنامه های رادیو و تلویزیونی آنان، از دیگر امتیازهای آموزش عربی پایه است.

۷- فراوان بودن «اهل زبان عرب» که از کشورهای مختلف در ایران مسکن گزیده اند و مخصوصاً می توان از وجود آنان و عرب های استان خوزستان در امر آموزش زبان عربی بهره جست و هزینه های آماده سازی و تأمین نیروی انسانی معلمان زبان عربی را به حداقل تقلیل داد و می توان این گونه «اهل زبان» تحصیل کرده

را در دوره‌های فشرده کوتاه مدت آموزش داد و آنان را با شیوه‌های علمی آموزش زبان و زبان عربی فصیح آشنا ساخت و در تدریس قرآن و گسترش تدریس عربی پایه آنان را به خدمت گرفت.

۸- پشتیبانی مراکز دینی و حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها از آموزش عربی امتیاز دیگری است تا آن جا که دانشگاه‌های اسلامی و حتی بعضی از حوزه‌ها آموزش عربی گفتاری به شیوه‌های علمی روش مستقیم سمعی و بصری و روش سمعی شفاهی را در برنامه‌های خود گنجانیده‌اند.

۹- در مرحله گذر از آموزش «زبان گفتاری عربی» به «زبان عربی نوشتاری»، کودکان ایرانی هرگز با مشکل جدی مواجه نمی‌شوند، چون نظام خط فارسی و عربی یکی است هر دو را از طرف راست می‌نویسند و نیازی نیست که کودکان شکل‌های تازه‌ای یاد بگیرند. در قیاس با کودکان کشورهای اروپا و چین، که علاوه بر خط عربی، می‌بایست به عنوان پشتوانه از خط آوانگاری بین‌المللی هم بهره بگیرند. حال آن که این مهم با خط مشترک فارسی و عربی با زیر و زبر نهادن حل می‌شود.

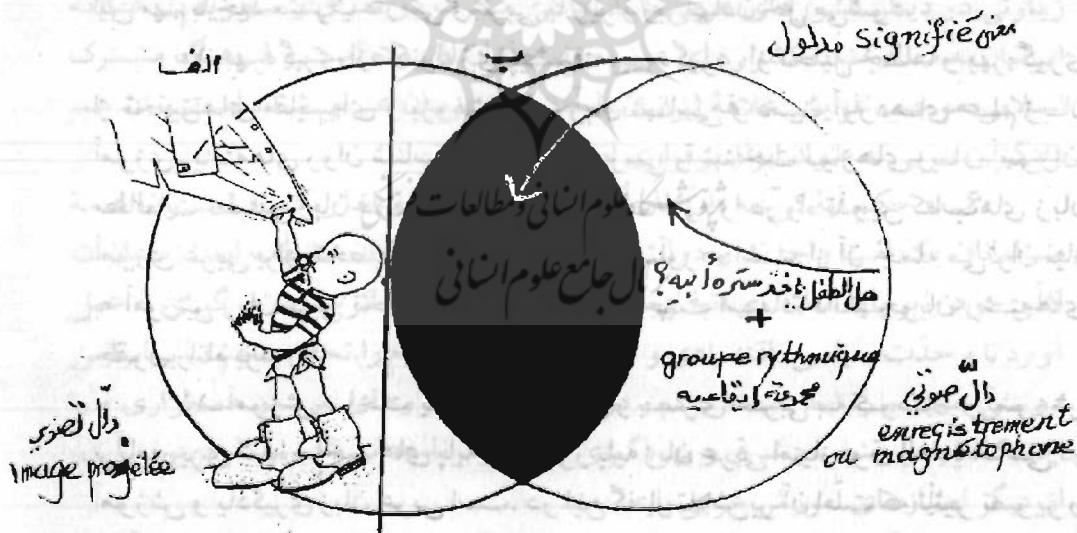
۱۰- بهره‌گیری از تکنولوژی پیشرفته، بهره‌گیری از تحلیل خطاها و بهره‌گیری از تحقیق‌های مقایسه‌ای و پژوهش‌های زبان‌شناسی و دست‌آوردهای علم زبان آموزی، یافته‌های روان‌شناسی یادگیری، بررسی و شناخت نیازهای زبان‌آموزان، مطالعات تطبیقی زبان فارسی و عربی، تمهیدات لازم را در راه تدوین کتاب‌های زبان آموزی عربی برای تخصص‌های مختلف فراهم آورده است. از آن جمله می‌توان نیاز به آموزش زبان عربی تخصصی برای قضاوت جهت استفاده دانشجویان رشته‌های حقوق را نام برد.

۱۱- آموزش ساخت یکپارچه سمعی و بصری عربی به کودکان و آموزش برنامه‌ریزی شده ساخت‌های پایه و دستور پایه زبان عربی امتیاز فوق‌العاده‌ای در آموزش و یادگیری زبان عربی است. در این گفتار تلاش بر آن است که تأثیر تصویر را در آموزش و یادگیری عربی پایه مورد بررسی قرار دهیم و اثر مثبت آن را در دسترس علاقه‌مندان و برنامه‌ریزان آموزش زبان عربی قرار دهیم.

تأثیر تصویر در یادگیری زبان عربی پایه

در آموزش سمعی و بصری ساخت یکپارچه، زبانی که تدریس و آموخته می‌شود، کاملاً طبیعی است و تصویر و صوت رکن اساسی آن را تشکیل می‌دهد. بر حسب اصول هانری بس*، روش سمعی و بصری ساخت یکپارچه برای زبان آموز سه امکان فراهم می‌کند:

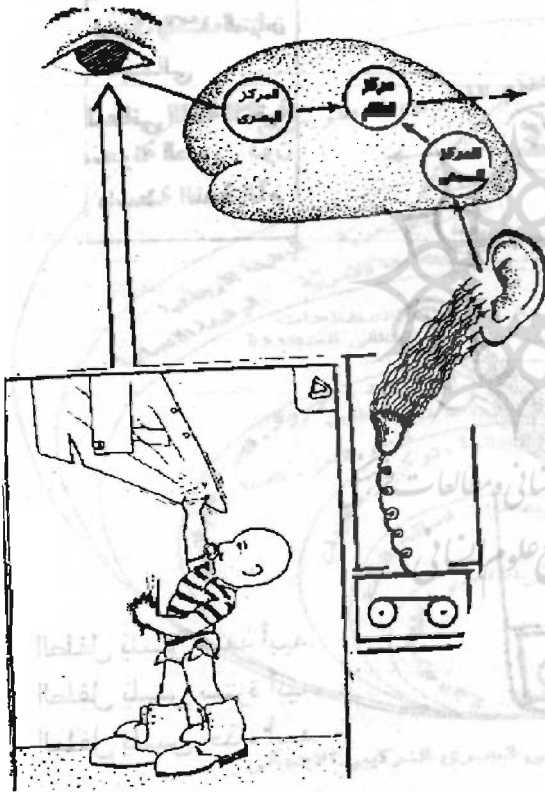
۱- زبان آموز از ترجمه لفظ به لفظ پرهیز می‌کند و در مقابل تصویرها در صحنه و جمله‌هایی که به گوش او می‌رسد، به دنبال کشف معادل‌های یکپارچه در زبان مادری خود می‌باشد. زبان آموز با درک مستقیم، معنی یکپارچه این معادل‌ها را از دل بافت جمله‌های شفاهی بیرون می‌کشد و این معنی یکپارچه را با معنی معادل‌های زبان مادری خود برابر می‌کند:

در این جا، دالّ زبان مادری که منشاء اختلال است، موقتاً در مرحله آموزش و یادگیری زبان گفتاری خارج از جریان قرار می‌گیرد و مدلول زبان عربی در سایه تصویر، کلّ رگه‌های فرهنگی و معنایی یکپارچه را بطور مستقیم و همزمان، آن هم یکپارچه، به ذهن زبان آموز انتقال می‌دهد. در این مرحله، از نوشته و تحلیل جمله‌ها خبری نیست.

و این معلم است که به هنگام مرحله آشنا سازی، موانع درک و فهم معنی را از سر راه زبان آموزان بر می‌دارد.

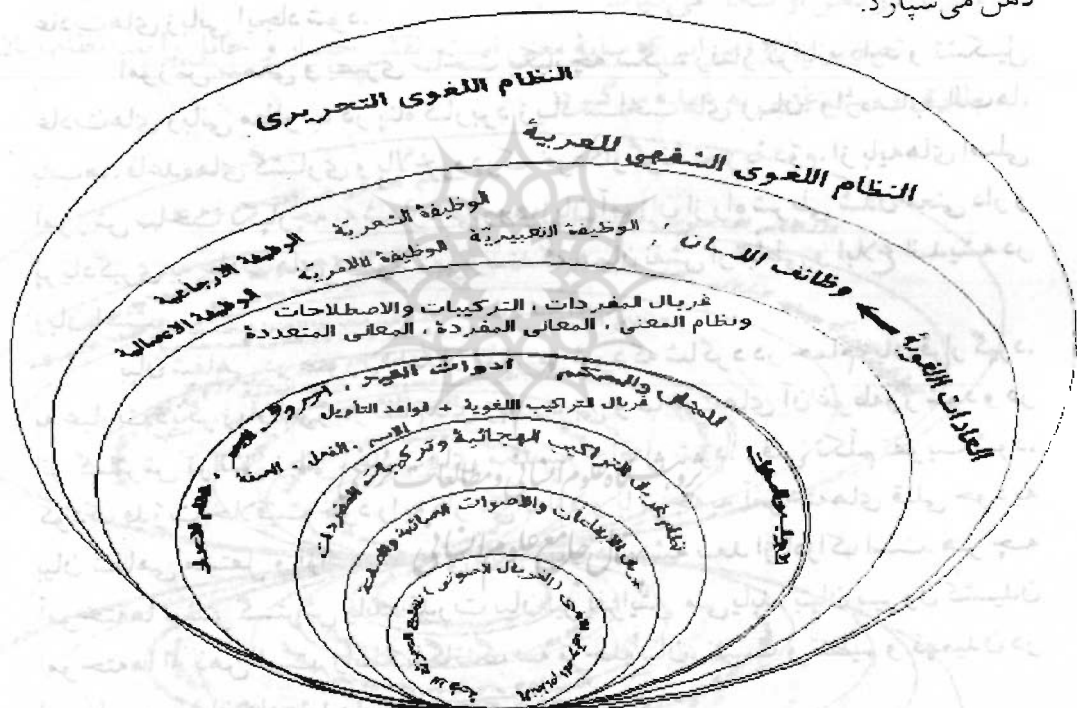
المركز والكشف المتراجم
الاجمالي
المعاني للغة الثانية
بمعونة للصور، دون
واسطة اللغة الأم

- نعم، الطفل يلبس حذاء أبيه.
- نعم، الطفل يأخذ سترة أبيه.
- نعم، الطفل يجذب سترة أبيه.
- نعم، الطفل يسحب سترة أبيه.

در مرحله آشنا سازی، وقتی دالّ صوت و دالّ تصویر هم را نپوشانند، معلم از تکنیک‌های فعال کمک می‌گیرد و با ژست، ایماء و اشاره و نیز ترسیم نقاشی‌های ساده

وقتی زبان آموز «هل الطفل يأخذ سترة ابیه؟» و مجموعه ایقاعیه* آن جمله را خوب تلفظ کرد و معنی آن را فهمید و آن را خوب تکرار کرد، باید به تلاشی دیگر دست زد و زبان آموز را واداشت با جانشینی سازی و دستکاری در جمله‌ها و در ساخت واحد آن جمله، ساخت‌های برابر آن را در ذهن تثبیت و تنظیم کند. با جانشینی سازی قبه، حذاء، باید خطاهای تلفظی زبان آموز را اصلاح کرد و در ذهن او عادت‌های مطلوب زبانی ایجاد کرد. در این جمله‌ها یادگیری، اصوات /ط/ /ت/ /و/ اس، /ح/ /و/ /ع/ /و/ /ز/ /د/ در بافت جمله‌ها با تکرارهای فردی و جمعی یکپارچه دنبال می‌شود. در اثر تکرارهای مختلف زبان آموز، زبان عربی را یکپارچه و کلی به ذهن می‌سپارد.

ابتداءً التعليم السمعی البصری التركيبي الاجمالي

در پناه تصویر و صوت دو مهارت شنیدن و درک و حرف زدن در ذهن زبان

* Group rythmique

آموزش شکل می‌گیرد. پرورش شنوایی از راه خوب گوش دادن و خوب شنیدن الگوهای شفاهی به ایجاد غریب صوتی مستقل زبان عربی می‌انجامد و غریب مجموعه ایقاعیه شکل می‌گیرد و شکل‌گیری هجاها و ساخت واژه‌ها در ذهن پدیدار می‌شود و ابزار ادراک فراهم می‌گردد و مقدمات تجزیه اول و تجزیه دوم زبان خود نمایی می‌کند. ادراک، مهم‌ترین مرحله کسب زبان، عملی یکپارچه است و زبان‌آموز تا آهنگ جمله‌ها، اصوات، پدیده‌های زیر زنجیری زبان، واژه‌ها و ساخت‌های پُرکاربرد و رایج زبان عربی را در ذهن ضبط و تثبیت نکند و آن‌ها را خودی نسازد، هرگز قادر نخواهد بود به مرحله بیان گام نهد. ادراک و تملک مفاهیم زبانی به زمان و دقت زیاد نیاز دارد تا عادت‌های زبانی ایجاد شود.

آموزش سمعی و بصری ساخت یکپارچه شگرد رفتار گرایانه دارد و تشکیل عادت‌های زبانی مطلوب در پناه کاربرد زیاد ساخت‌های زبان، واژه‌ها، قالب‌ها، باب‌ها، قاعده‌های گشتاری و بالاخره درک خودکار گونه تجزیه دوم، از پایه‌های اصلی آموزش ساخت یکپارچه به شماره می‌رود. زبان‌آموزان از راه شرطی شدن معنی دار و پُریادگیری به عادت‌های مطلوب می‌رسند که همان نقش ارتباطی و ابلاغ اندیشه در زبان است.

بیان شفاهی در صورتی امکان پذیر می‌شود که شاگرد در حمام زبان قرار گیرد. به عبارت دیگر زبان‌آموز در نظام‌های زبان عربی و ساخت‌های آن غوطه‌ور شود و در اثر گسترش توانش زبانی، عادت‌های مکتسبه حاصل شود. وقتی تکلم تقویت شود، کودک قدرت خلاقیت خود را به کار می‌اندازد و با توجه به آموخته‌های قبلی خود به بیان شفاهی مستقل و آزاد دست می‌یابد. بیان همیشه بعد از ادراک است. هر چه آموخته‌ها بیشتر گسترش یابد، قدرت بیان نیز افزایش می‌یابد. بیان بیرون کشیدن آموخته‌ها از ذهن است. رابطه تنگاتنگ سه مرحله بیان، تثبیت و تنظیم و فهمیدن در نمودار زیر نشان داده شده است:

بیان با تعبیر

تثبیت و تنظیم آموخته‌ها

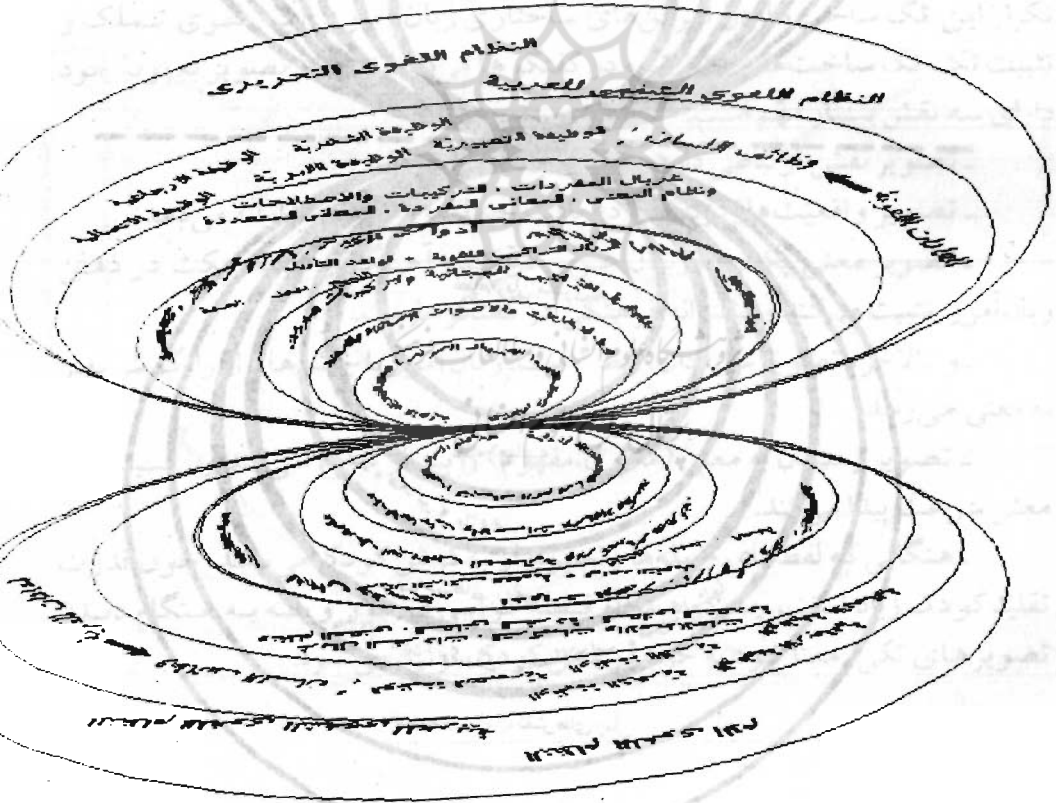
فهمیدن و ادراک و نگهداری

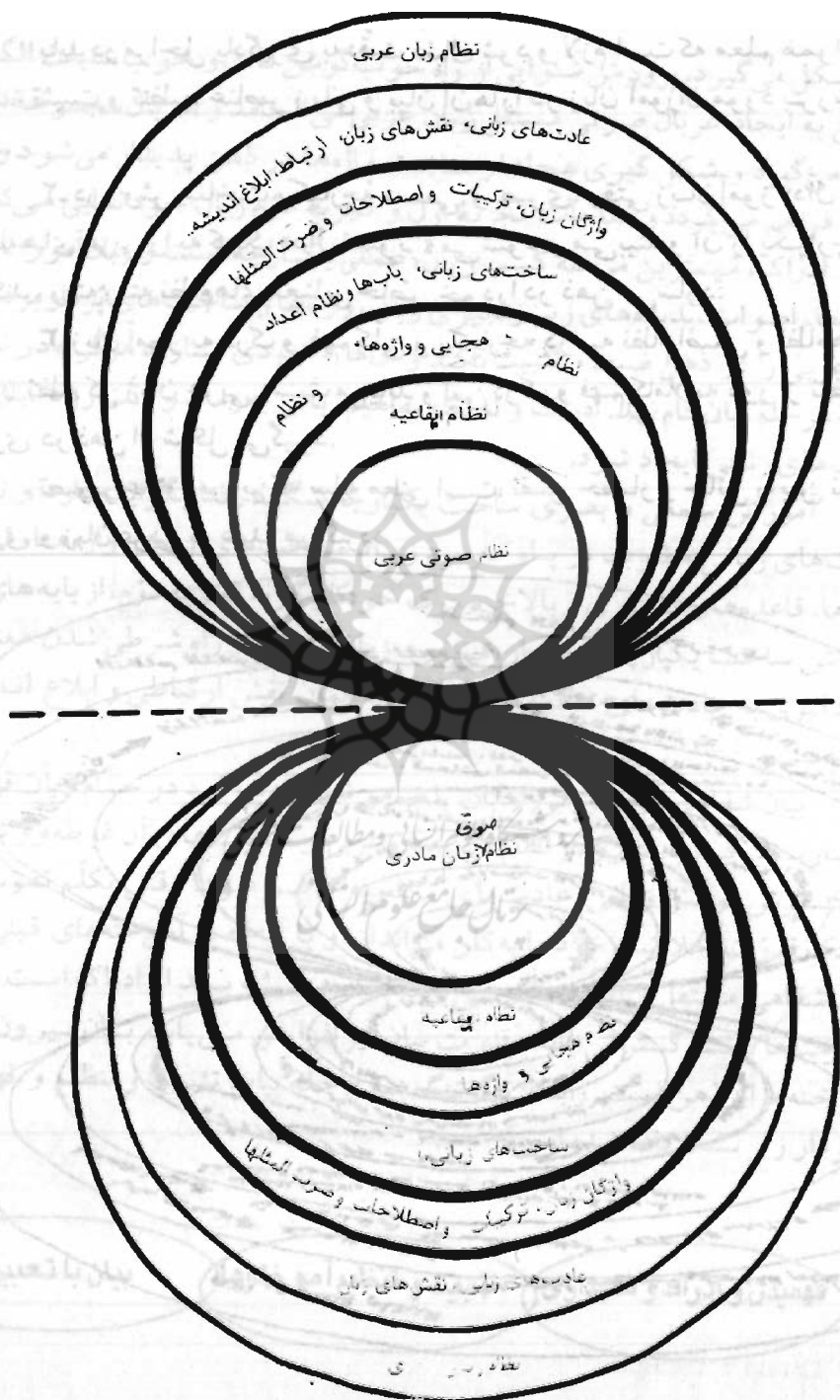
باید در مراحل یادگیری به دقت دنبال شود و لازم است که معلم همواره فهم و درک، تثبیت و تنظیم عناصر زبانی و بیان آن‌ها را در زبان آموزان مورد بررسی قرار دهد.

۲- در روش ساخت یکپارچه سمعی و بصری، وقتی زبان آموز «دال صوتی» جمله‌های عربی را به کمک «دال تصویر» می‌شنود و می‌بیند و آن را یکپارچه درک می‌کند، رفته رفته نظام‌های معنایی خاص خود را در ذهن می‌سازد:

۳- زبان آموز به درک و فهم کلی و یکپارچه در سه نظام اصلی و نظام‌های زیر درون نظام کل زبان عربی دست می‌یابد و این درک و فهم کاملاً به دور از نظام زبان مادری در ذهن او شکل می‌گیرد.

تصویر علاوه بر این‌که سایه معنی است، نقش حصار و حائل را بین نظام زبان مادری و زبان عربی به عهده می‌گیرد:

اصول ساخت یکپارچه سمعی و بصری را می‌توان در چهار اصل زیر خلاصه کرد:

- واژگان پایه و ساخت‌های پُرکار بُرد زبان عربی که قلمرو آن محدود، اما مفید است.

- آموزش عربی گفتاری برنامه‌ریزی شده که وسیله‌ای است برای برقراری ارتباط شفاهی و رفع نیازهای زبانی و ابراز اندیشه روزمره.

- بهره‌گیری از تصویر و صوت گفتگوها و کلیه امکانات آموزشی و پیاده کردن مراحل یادگیری و کار بُرد موسیقی به منظور سرعت بخشیدن به روند یادگیری.

- هر چند آموزش در روش سمعی و بصری ساخت یکپارچه تک ساختی نیست و چند ساختی است و ساخت‌ها همه درون گفتگوهای طبیعی و در صحنه‌های زندگی، یکپارچه ارائه می‌شود، اما شگرد تمرین‌های ساختاری، تک ساختی است و تکرار این تک ساخت‌ها، در تمرین‌های ساختاری زبان آموز را به سوی تملک و تثبیت تک تک ساخت‌های ارائه شده در گفتگوها می‌کشاند. و اما تصویر به نوبه خود دارای سه نقش بسیار مهم است:

- تصویر نقش ارتباطی دارد.

- تصویر واقعیت‌های زبانی را در بافت جمله‌ها و صحنه‌ها ارائه می‌دهد.

- تصویر معنی یکپارچه زبان عربی در کنار آهنگ و تکیه، مکث در ذهن زبان‌آموز تثبیت می‌کند و پشتوانه فرهنگی در گفتگوهاست.

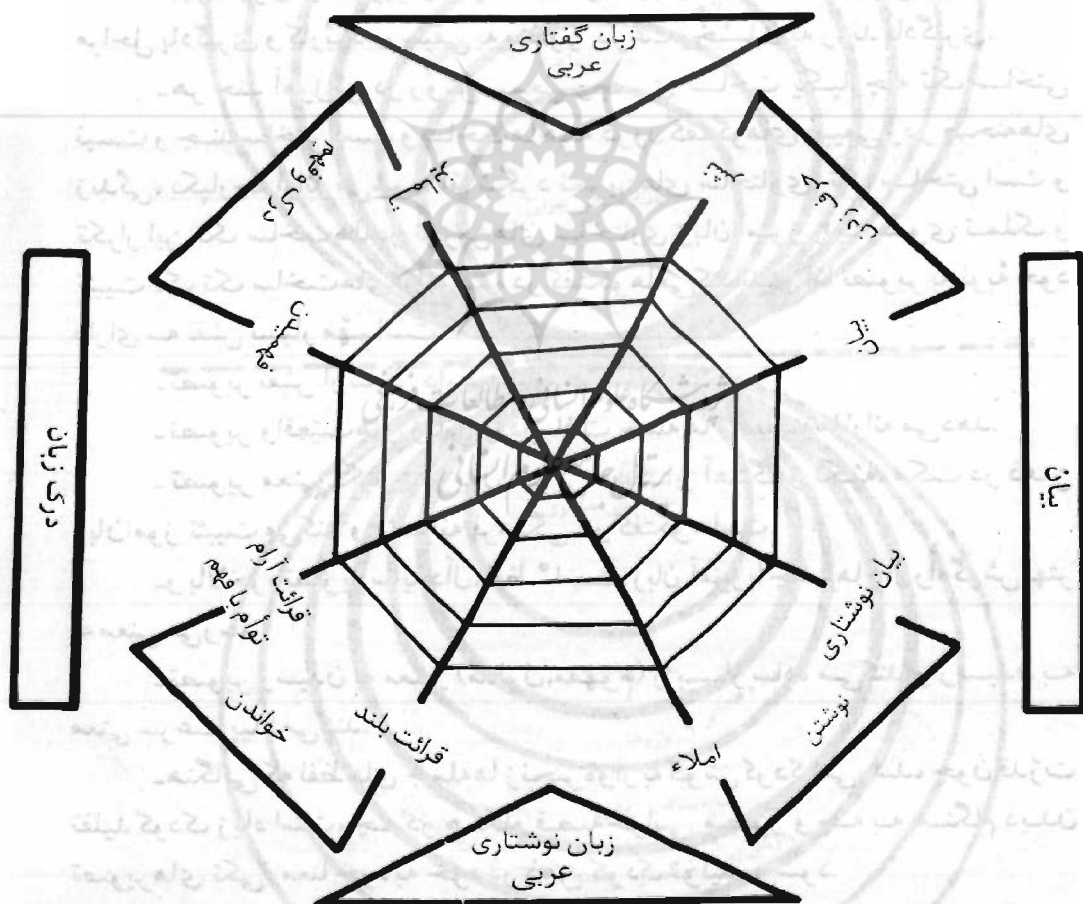
- و بالاخره تصویر سایه دال، لفظ^{*} است. زبان آموز با چشم‌ها و از راه گوش بهتر به معنی می‌رسد.

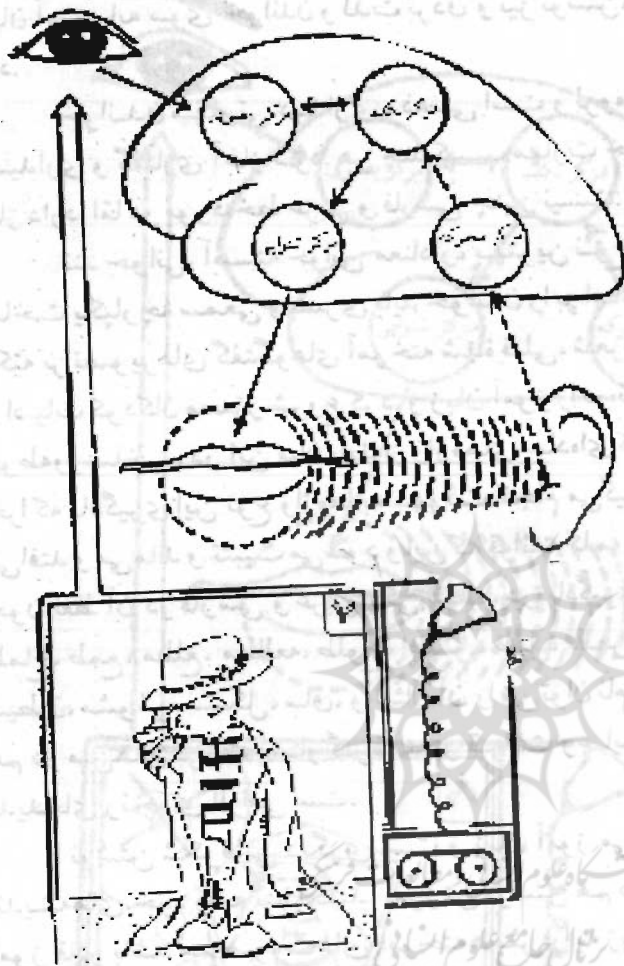
- تصویر رسیدن به معنی (مدلول، مفهوم) را بسیار ساده می‌کند و رسیدن به معنی سرعت پیدا می‌کند.

- هنگامی که لفظ‌های جمله‌ها زنجیره وار به گوش کودک می‌رسد، چون قدرت تقلید کودک زیاد است، چه در هنگام قصه‌خوانی مصوّر و چه به هنگام دیدن تصویرهای تکی، معنا خود به خود در ذهن کودک تولید می‌شود.

نقش صوت و تصویر در ایجاد مهارت‌های زبانی

هدف‌های اصلی روش سمعی و بصری ساخت یکپارچه دستیابی به چهار مهارت زبانی است که در وهله اول دو مهارت شنیدن و درک و حرف زدن در اولویت قرار می‌گیرد و برپایه زبان شفاهی آموخته شده در وهله دوم مهارت‌های خواندن و نوشتن دنبال می‌شود.

- بیان (تعبیر)
- القبة كبيرة في رأس الطفل.
  - السترة كبيرة في جسم الطفل.
  - الحذاء كبير في جلي الطفل.

وقتی درک جمله‌های زبان عربی حاصل شد، نوبت به بیان شفاهی یا تعبیر، می‌رسید. تعبیر شفاهی یعنی حرف زدن، یعنی درگیر شدن در زبان تازه. تصویر تازه‌ای در مقابل دیدگان کودک قرار می‌گیرد و با توجه به این که کودک قبلاً القبة، السترة، الحذاء و دیگر واژه‌هایی از این نمونه را آموخته است، او را در صحنه درگیر می‌کنیم و ادار می‌سازیم که جمله‌های بالا را تولید کند و با خلاقیت خود، جمله‌های دیگری نیز به آن بیفزاید تا بعداً در مرحله‌ای دیگر همان جمله‌ها را بالذات بخواند و بنویسد. در یک مرحله پیشرفته، بعد از تملک نظام واجی و نظام ایقاعی زبان عربی، باید

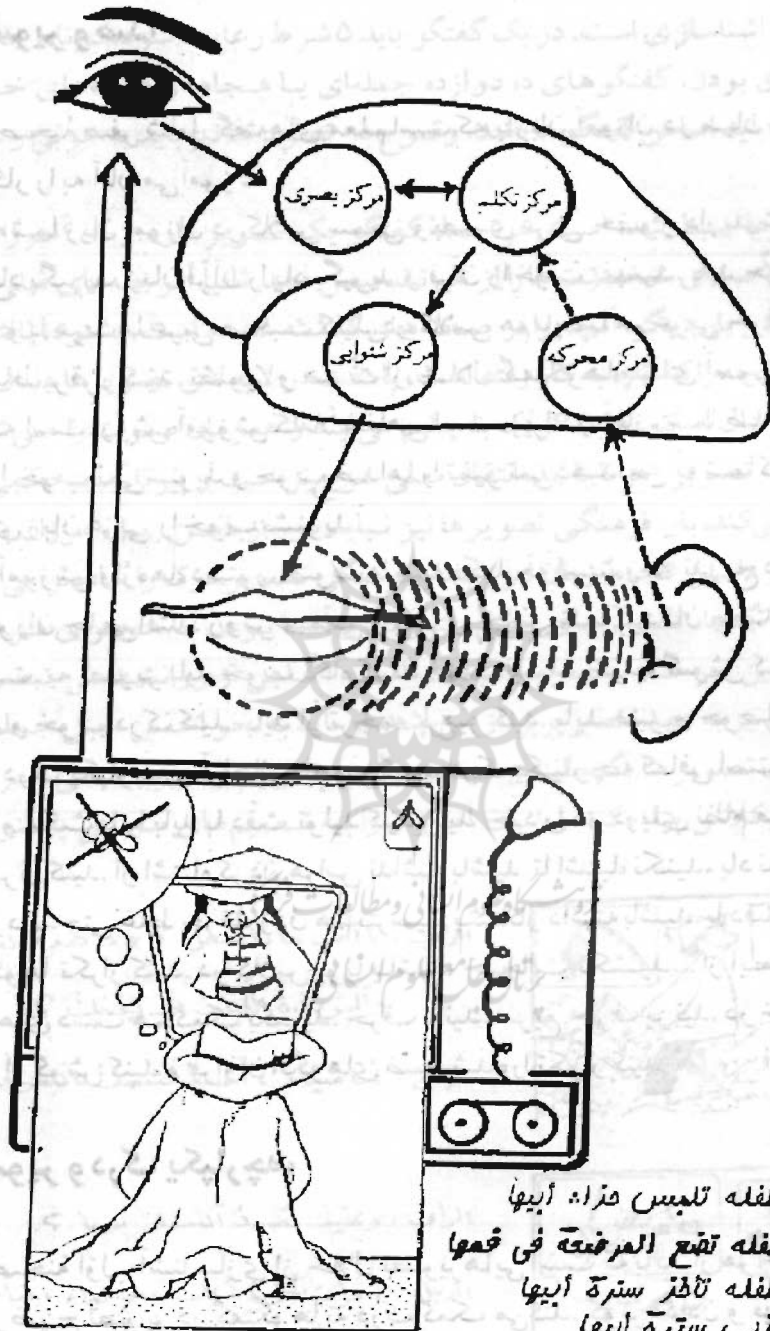

زبان آموز رابه سوی خواندن و لذت بردن و نیز نوشتن، دو مهارت دیگر زبانی سوق داد.

خواندن مهارتی دیداری - ذهنی است و لزوماً باید پس از کسب مهارت شنیداری و گفتاری آغاز شود. هر چند کسب مهارت خواندن به آموزش خط جدید نیاز دارد، اما در مورد خط عربی و فارسی چنین نیست:

تند خوانی، آهسته خوانی معنادار، بهترین نوع خواندن است. در آموزش ساخت یکپارچه سمعی و بصری باید خواندن را بر اساس زبان شفاهی آموخته‌ها و با تکیه بر تصویرهای گفتگوهای آموخته شده قبلی، شعرهای ساده‌ای که مصور شده‌اند و ادبیات کودکان مصور شروع کرد. و زبان آموز را در نظام نوشتاری زبان عربی پایه غوطه‌ور ساخت. در این میان باید از واژه‌های ساده‌ای که مصور شده‌اند، استفاده کرد، چرا که یادگیری این نوع واژه‌ها به سهولت انجام می‌گیرد و خیلی زود در ذهن جا می‌افتد و می‌ماند و تثبیت می‌شود و این که قرائت کلمه‌های عربی که فارسی شده‌اند و چون لفظ آن در فارسی و عربی یکی است، در یادگیری ساده است. کلمات طنین، طماع، طمع، مطلع، مطالعه، طلوع، اطلس، طفل، طعن، طغیان، مطبخ، اضمحلال، شیطان، مشوش، مشکل، ساق، و امثال آن را می‌توان نام برد. می‌توان این نوع واژه‌ها را هم در متن‌های قرائت به کار گرفت. در قرائت رعایت تکیه‌ها، آهنگ جمله‌ها و پدیده‌های رنجبری الزامی است.

نوشتن شکوفایی دیگری است و زبان آموز می‌تواند با کمک این مهارت اندیشه‌های خود را به بند بکشد. آموزش نوشتن هم در صورتی مؤثر است که زبان آموز قادر باشد هم صورت‌های آموخته‌هایش را به زبان بیاورد و هم آن‌ها را بدون اشکال بخواند و از خلال تصویر موضوع پیام‌ها، قصه‌ها و ارتباط معنی را کشف کند. مهارت نوشتن به آموختن شکل‌های مختلف و فعالیت دست نیاز دارد که کودک ایرانی در این مورد آموخته شده است، چون خط فارسی و عربی یکی است. تند نویسی، انشاء نویسی و املاء هر کدام به نوبه خود به مهارت نوشتاری می‌افزایند. تأثیر تصویر در نوشتن بسیار اهمیت دارد و باید زبان آموز را در صحنه‌های آشنا قرار داد و از او خواست که درباره صحنه‌ها و تصویرها بنویسد.

الطفله تلعبس فزاة ابيها
 الطفله تقبع المرصعة في قمها
 الطفله تأفتر ستره ابيها
 الطفله تجزب ستره ابيها
 الطفله تسهب ستره ابيها

۱- تصویر و صدا

صحنهٔ صفر شامل گفته‌های معلم است که بازبان آموزان در میان می‌گذارد و روش کار را به آنان می‌آموزد:

«شما زبان آموزان در کلاس سمعی و بصری عربی حضور دارید. شما آمده‌اید عربی یاد بگیرید. زبان قرآن را یاد بگیرید و قرآن را خوب بفهمید. باید حرف زدن یاد بگیرید و با عرب‌ها عربی صحبت کنید. در کلاس هم باید با هم عربی حرف بزنید و با هم ارتباط برقرار کنید. تصویر و صوت از خلال گفتگوها مبنای آموزش ساخت یکپارچه است. روش آموزش کاملاً شفاهی است. زیرا در آغاز، شما صداهای زبان عربی را خوب نمی‌شنوید و خوب صداها را تمیز نمی‌دهید. من به شما کمک می‌کنم صداهای زبان عربی را خوب بشنوید.

آموزش واژه‌ها، دستور، صوت‌ها همه یکپارچه است و به تدریج در ذهن شما زبان آموزان جا می‌افتند. روش سمعی و بصری خاص شما کودکان و مبتدی‌ها آماده شده است. به تصویر باید خوب نگاه کنید، خوب ببینید، خوب گوش کنید، خوب بشنوید و خوب درک کنید. باید از ترجمه پرهیز کنید. باید صبر و حوصله به خرج بدهید، درک یکپارچه و آرام انجام می‌گیرد، درک یکپارچه کافی است. آهنگ‌ها، تکیه‌ها و مکث‌ها را باید با دقت تولید کنید. باید خود را در دریای نظام صوتی زبان عربی غرق کنید. از اشتباه کردن هراس نداشته باشید. تا اشتباه نکنید، یاد نمی‌گیرید. از حرف زدن، حتی غلط حرف زدن هم نترسید. پشتکار داشته باشید. با دقت جمله‌ها را عین الگوها تکرار کنید. در کلاس پویا باشید، خجالت نکشید... از ایماء، اشاره و حرکت‌های دست هم کمک بگیرید. حرف بزنید. سریع حرف بزنید. در خانه هم چند بار به نوار گوش کنید و فراوان الگوهای ضبط شده را تکرار کنید.»

۲- تصویر و درک یکپارچه،

صحنهٔ اول. آشنا سازی از خلال تصویرهایی است که باید از هر جهت واضح باشند. وضوح تصویر در گفتگوها به درک کمک می‌کند. گوش دادن و فهم یکپارچه

خاص صحنه آشناسازی است. در یک گفتگو باید ۵ شرط رعایت شود، کوتاه، جذاب، طبیعی و عادی بودن، گفتگوهای ده دوازده جمله‌ای یا هجاها و کلمه‌های خوش آهنگ و آسان باید اساس گفتگوها باشد. وضوح در تصویرها نیز باید به خوبی رعایت گردد.

گفتگوها ضبط شده است. هر جمله گفتگو یک تصویر دارد. زبان آموز باید تلاش کند اولاً صدای شخصیت‌ها را از هم تشخیص دهد. ثانیاً آموخته‌های قبلی را از تازه‌ها بشناسد و بار دیگر. آنچه را در صحنه‌های گذشته شنیده است. بشنود، ثالثاً فهم و درک معنی آنچه را که تازه به کار رفته است، با دقت در لابه لای تصویرها دنبال کند. تصویر دال است. چون کودک با چشم می‌بیند و همزمان صوت را می‌شنود، بنابراین هر چه تصویر خوانا باشد، انتقال معنی سریع‌تر است و پیوند مستحکمی بین جمله ایجاد می‌کند. بار فرهنگی تصویرها نیز نباید دور از ذهن زبان‌آموزان باشد. آشنایی قبلی و داشتن تجربه زبان آموز با بار فرهنگی تصویر درک را ساده‌تر می‌کند. نقش رنگ‌ها، تصویرهای خطی، فتورمان و آشنا بودن با محتوای فرهنگی تصویرها در این مرحله بسیار با اهمیت است. آگاهی از روانشناسی تصویر و صحنه‌پردازی نیز به عهده تصویرپرداز می‌باشد. او باید به نحو احسن معنی جمله‌های عربی را در دل تصویرها بگنجاند. و معلم هم در صورت کمبود معنی، مراحل یادگیری را در کلاس پیاده کند و زبان‌آموزان را به تعمیم‌های معنایی یکنواخت برساند.

المرأی : یا احنی ماذا تفعل ؟ وما هذه البطرقه ؟

والتریدة اللتان فی یندیک ؟

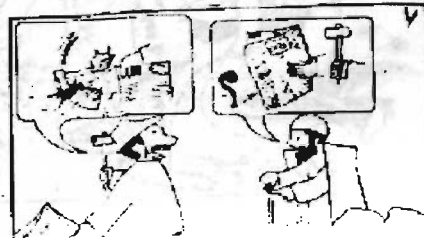
الرجل : أنا صیاد ، أسید السمکة بالبقره والتریدة .

المرأی : وحیف تصید السمک بیها ؟

الرجل : أفتوی التریدة لفت سلع الماء ، ففأق السمکة

للقراءة ترید ، ففعد ذلک ساعیریا یا المرأیة و أمیلمها .

انرا عی . عاذا یجیو . هذا الرجل . یقولیه یأترع ۱۹

۳- تصویر و اصلاح تلفظ

صحنهٔ دوّم بر اصلاح تلفظ زبان آموزها تکیه دارد. تکرار کردن و تقلید درست اسرار کار است. باید غریب‌ال صوتی تشکیل شود. آهنگ‌ها، مکث‌ها، تکیه‌ها، طنین‌ها و کلیهٔ پدیده‌های زیر زنجیری باید در ذهن زبان آموز به خود کار گونگی برسد. چون گوش کودک در شنیدن خصیصه‌های صوتی، صامت‌ها و مصوت‌ها و نیز پدیده‌های زبر زنجیری نظام صوتی زبان عربی کر است، باید تلاش کرد این گری موقتی از بین برود. چون زبان آموز بعضی از صوت‌های عربی را درست نمی‌شنود، باید شنوایی او را نسبت به این گونه صوت‌ها خوب پرورش دهیم.

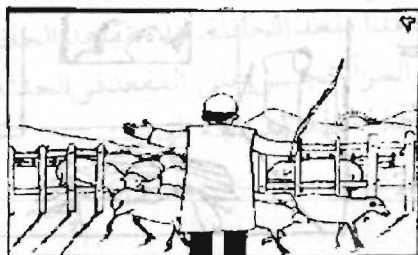
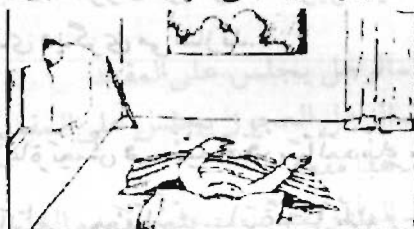

این یخلیه هذا الرجل ؟ هو یخلیه قریب الماء .
ماذا فی یدیه ؟ فی یدیه صحیفه و مطرقة .
ماذا ما یند وعلی وجه مشعور ؟
یندو علیه العزم و المدھمة .

۲- تصویر و درک یکبار چس

۴- تصویر و ایجاد اندیشه:

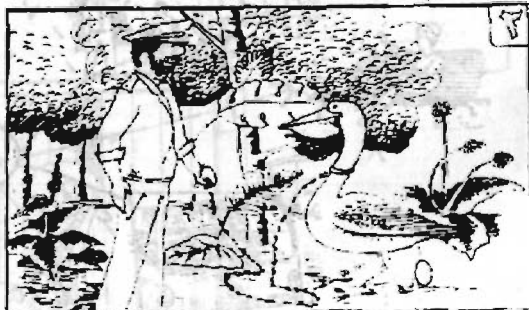
صحنه سوم. بر شکل‌گیری مفاهیم استوار است. با کمک چند تصویر که با تصویرهای قبلی مرتبط است. باید مفاهیم به زبان عربی در ذهن کودک تشکیل شود.

۵- تصویر و قدرت تخیل

صحنه چهارم، شامل تصویرهایی است که بر سؤال و جواب متکی می‌باشد. توجه دادن، گوش دادن در صحنه‌های تازه و فکر کردن و تخیل در این مرحله تمرین می‌شود. دقیق نگاه کردن، خوب شنیدن، درک را تکمیل می‌کند و به بیان کمک می‌کند. تخیل زبان آموز به کار می‌افتد.

ارائه چند صحنه تازه به زبان آموز امکان می‌دهد تا تخیل خود را به کار اندازد و به سؤال‌ها پاسخ دهد.

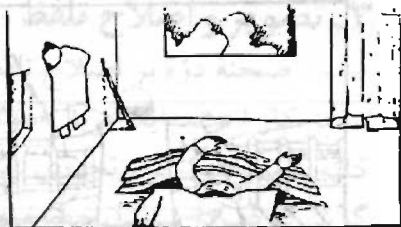

در این مرحله آموخته‌های او از راه درک کامل در ذهن تنظیم می‌شود و او به سرعت به بیان دست می‌یابد. شنیدن دوباره توجه کردن دوباره به کشف قاعده‌ها از خلال صوت جمله‌ها و تصویرها می‌انجامد تا زبان آموز بعدها آزادانه حرف بزند. در این مرحله تصویر تک تک ارائه می‌شود و زبان آموزان درباره تصویرها یا جمله‌های آموخته قبل رابه زبان می‌آورد یا جمله‌های دیگری می‌سازند.

الرَّاعِبِ وَالْمَتَّيِّدِ

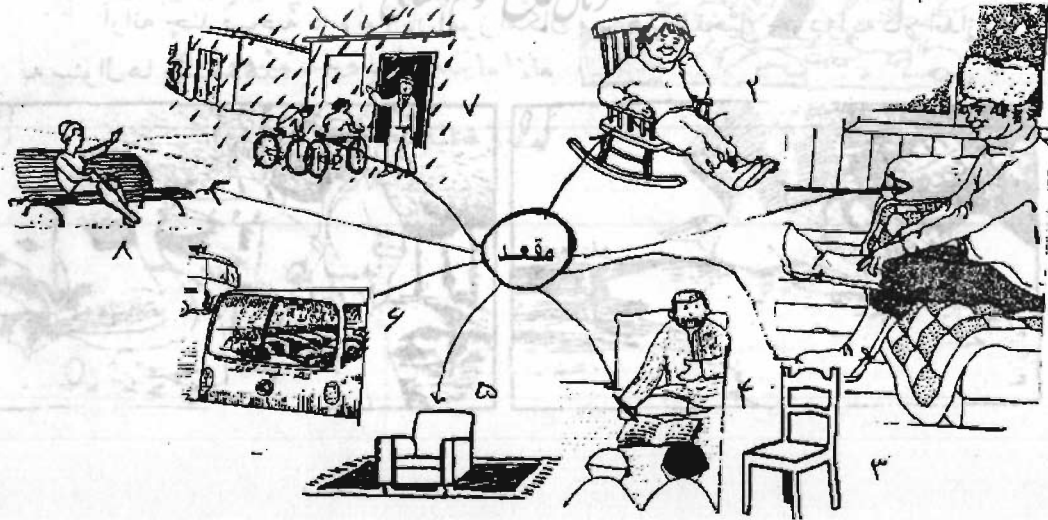
كَاتِ أَحَدَ الرَّعَاةِ يَحِيثُ فِي ضَيْعَةٍ قُرْبَ الْمَدِينَةِ .
يَسْتَيْقِظُ هَذَا الرَّاعِبِ مِنَ النَّوْمِ بِعَادَةٍ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ كُلِّ يَوْمٍ .

۶- تصویر و تداخلها

صحنه پنجم شامل تصویرهای تکی است که برپُر بادگیری ضمیرهای فاعلی و دیگر ضمیرها تکیه دارد و تباین واج‌ها را دنبال می‌کند.

لفظ مقعدی در فارسی به معنی «مقعد» عربی است. حال آن که مقعد در عربی به معنی نیمکت پشت‌دار، کانپه، صندلی، راحتی، جای نشستن، زین دوچرخه است. پس ما می‌توانیم به کمک تصویر این تداخل معنایی را که در لفظ فارسی زشت است، از ذهن زبان‌آموز بزداییم و در ذهن او مفاهیم جدیدی در قبال شنیدن لفظ «مقعد» ایجاد کنیم.

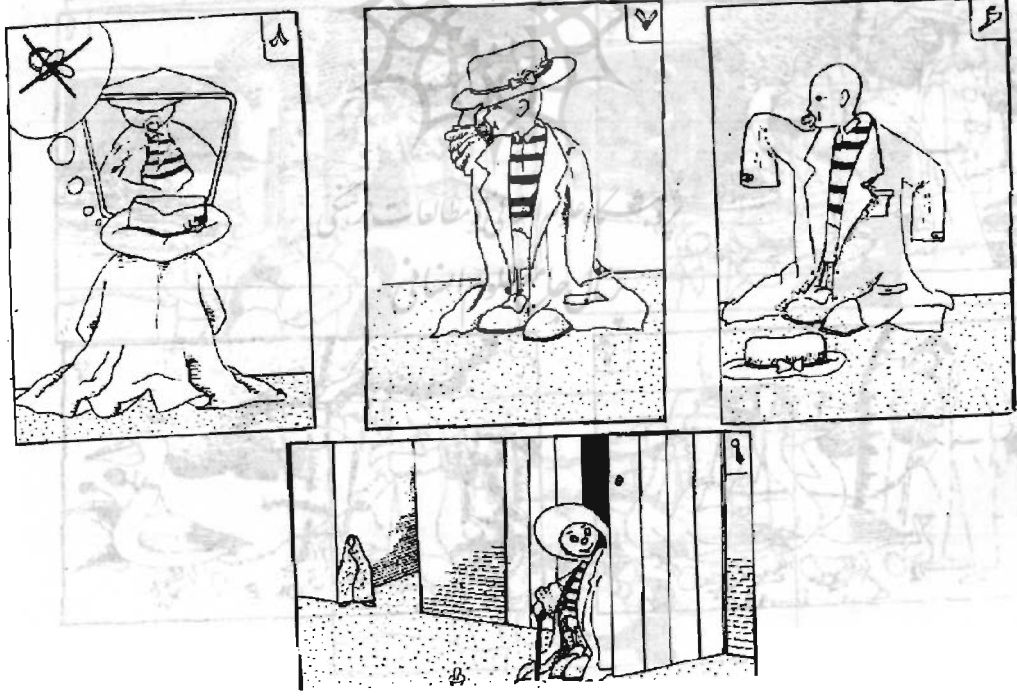

زبان آموز وقتی معنی دقیق «مقعد» را دریافت، دیگر از کاربرد آن شرم و حیا نمی‌کند و به راحتی این لفظ را در صحنه‌هایی که لازم است به کار می‌برد و بر اساس این تصاویر حتی می‌توان ضمائر فاعلی را در ذهن زبان‌آموز تثبیت کرد و تداخل‌های زبانی را از بین برد.

- ۱- الرجل يجلس على المقعد
- ۲- الرجل العجوز يجلس على المقعد
- ۳- هذا مقعد
- ۴- المأذون يجلس على مقعده الوثير
- ۵- هذا مقعد
- ۶- هذا مقعد الحافلة. هذه مقاعد الحافلة
- ۷- المرأة تجلس على المقعد في الحديقة
- ۸- هذا مقعد الدراجة الهوائية.

۷- تصویر و پُریادگیری،

صحنه ششم شامل تصویرهای خاص تمرین‌های ساختاری است که بر گسترش معنی و تشکیل عادت‌های جا افتاده زبانی تکیه دارد.

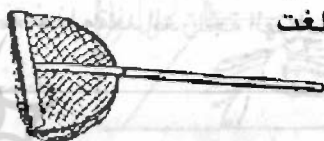
۸- تصویر و گسترش معنی واژه‌ها

صحنه هفتم، شامل تصویرهایی است به منظور گسترش معنی واژه‌ها، و تمایز چند معنایی و انواع کلمه‌ها، که بر افزایش گنجینه واژگان تکیه دارد. ابزار کار فرهنگ یافت جمله‌ها و کتاب‌های مصور ادبیات کودکان است. در این مرحله کودک اندک اندک یاد می‌گیرد که معنی واژه‌ها را در کنار تصویر، از خلال جمله‌ها در فرهنگ لغت پیدا کند و زبان خود را تقویت نماید که در نتیجه تنظیم نظام معنایی این مرحله در ذهن تقویت می‌شود.

الف) فرهنگ لغت

هذه سلة مواتة

السيفار لبيد السك بالشفبة

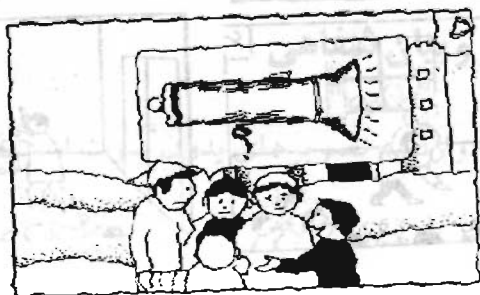
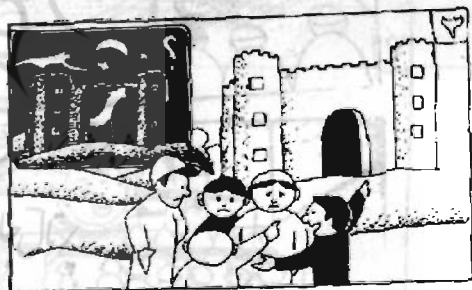
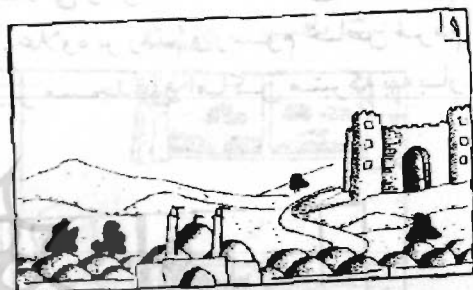
ب) ادبیات مصور کودکان

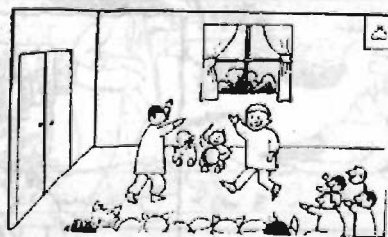
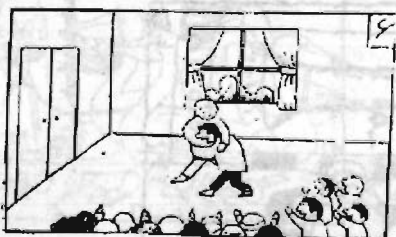
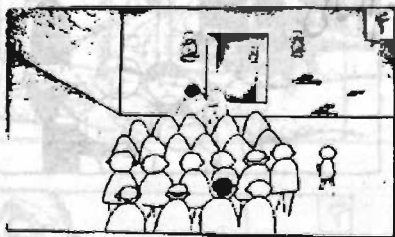
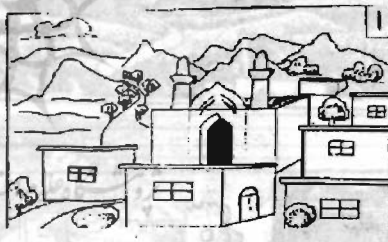
۹- تصویر و ایجاد انگیزه

صحنه نهم شامل دو نوع تصویر است. اول تصویرهایی ارائه می‌شود که از درس‌های قبلی گرفته شده است و زبان آموز جمله‌های مربوط به تصویرها را هفته‌ها قبل آموخته است و این تصویرها نوعی «پژواک» عناصر زبانی قبل است. عکس راهم می‌توان جانشین این گونه تصویرها کرد و شوق و انگیزه در زبان آموزان ایجاد نمود، دوم تصویرهایی ارائه می‌شود که در کودکان هیجان و کنجکاوی ایجاد کند.

۱۰- تصویر و تمدن و فرهنگ

صحنه دهم بر بار فرهنگی تصویرها استوار است. تصویر هرچه پر بارتر، گویاتر، زنده تر و در بعضی مراحل معرف فرهنگ کشورهای عرب نیز باشد، در کودک شناخت تازه و انگیزه ایجاد می کند. چون دقت بصری او متمرکز می شود، در نتیجه، فقط بر اساس تازه ها، به یاد سپاری و تنظیم معنای نهفته در درون تصویرها دریافت جمله با سرعت بیشتری انجام می پذیرد. گرچه بار فرهنگ ایران در تصویرها یادگیری را در مرحله اول آسان می کند اما بار فرهنگ اسلامی و فرهنگ عامه کشورهای عربی زبان آموز را به یادگیری تازه ها ترغیب می کند. علاوه بر رسم و رسوم خاص مردم عرب در کشورهای مختلف، مخصوصاً تصاویر مسجدها و اماکن متبرکه به بار فرهنگی درس ها جان تازه ای می بخشد.

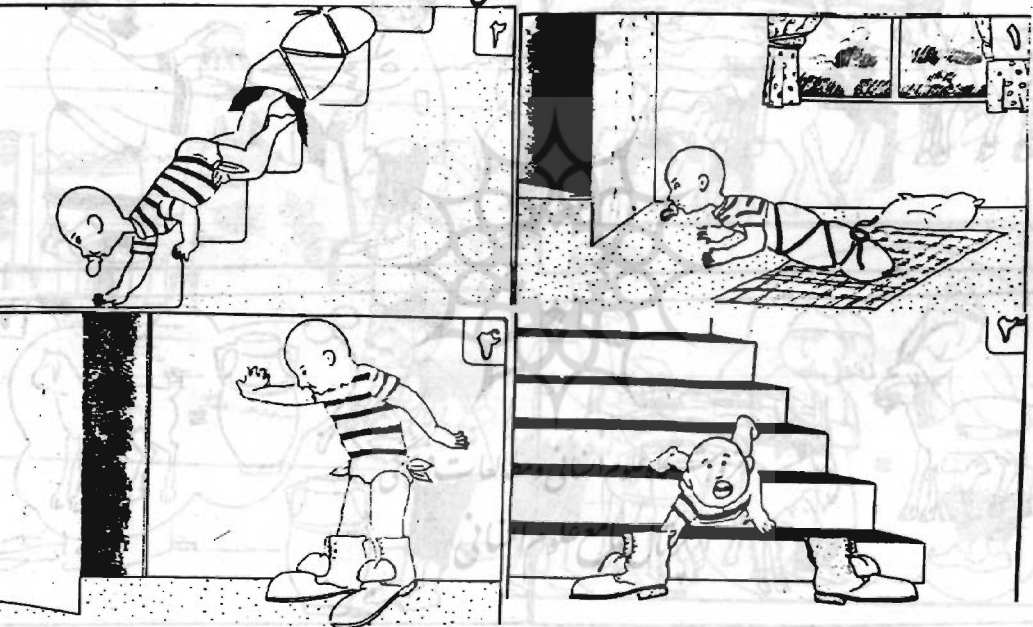
۱۱- تصویر و زمان

صحنه یازدهم به تصویر یا سلسله تصویرهایی مربوط است که از طریق آن به راحتی می‌توان زمان، مضارع، ماضی، آینده و امثال آن را تدریس کرد. از تصویرهای گفتگوهایی آموخته شده قبل بهره می‌گیریم و با جمله «دیروز» چه اتفاق افتاد. از زبان آموز می‌خواهیم که تمام جمله‌های گفتگوهایی صحنه‌ها را در گذشته بیان کند. در مورد زمان آینده هم می‌توان با افزودن «فردا» و افزودن «س» یا «سوف» قبل از مضارع المرفوع، جمله‌های عربی را به آینده بُرد. می‌توان با علامت‌های قراردادی به این مهم

آینده

حال

گذشته

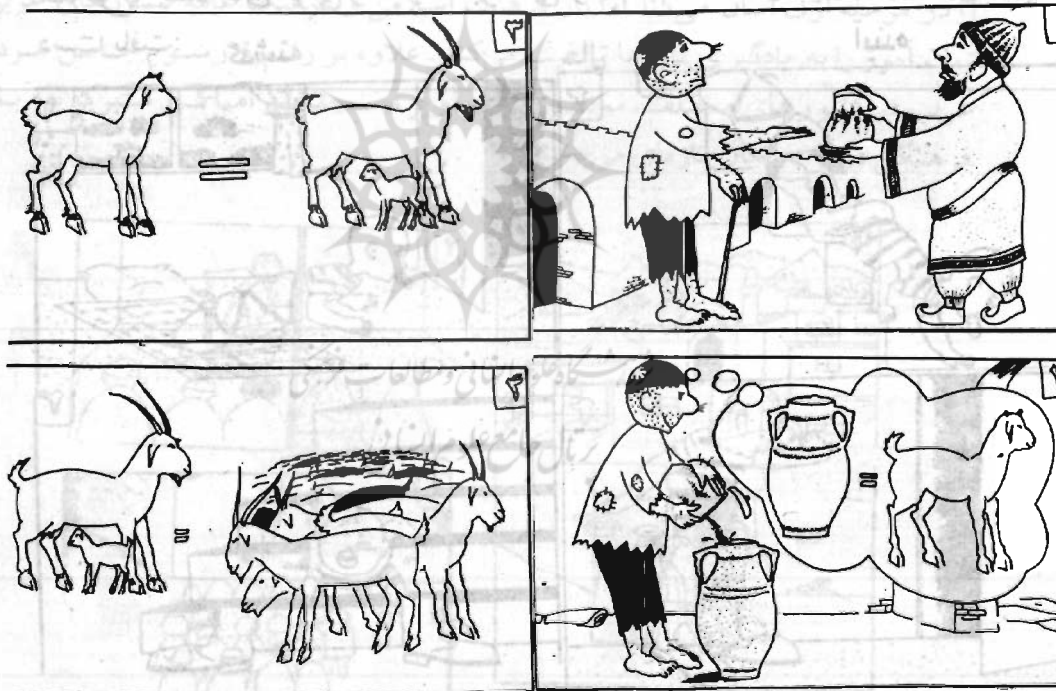
۱۲- تصویر و بیان شفاهی

صحنه دوازدهم تصویرهایی بدون صوت است که بر اساس آن زبان آموز را

و اداری می‌کنیم، حرف بزند و آن چه در ذهن دارد بیرون بریزد. آموخته‌ها اگر در ذهن تنظیم شده باشند، بیان واقعی در این مرحله شروع می‌شود. زبان آموز ابتدا به این تصویرها که داستانی مشهور عامه است نگاه می‌کند و حرف می‌زند و بعد معلم سؤال می‌کند و او جواب می‌دهد.

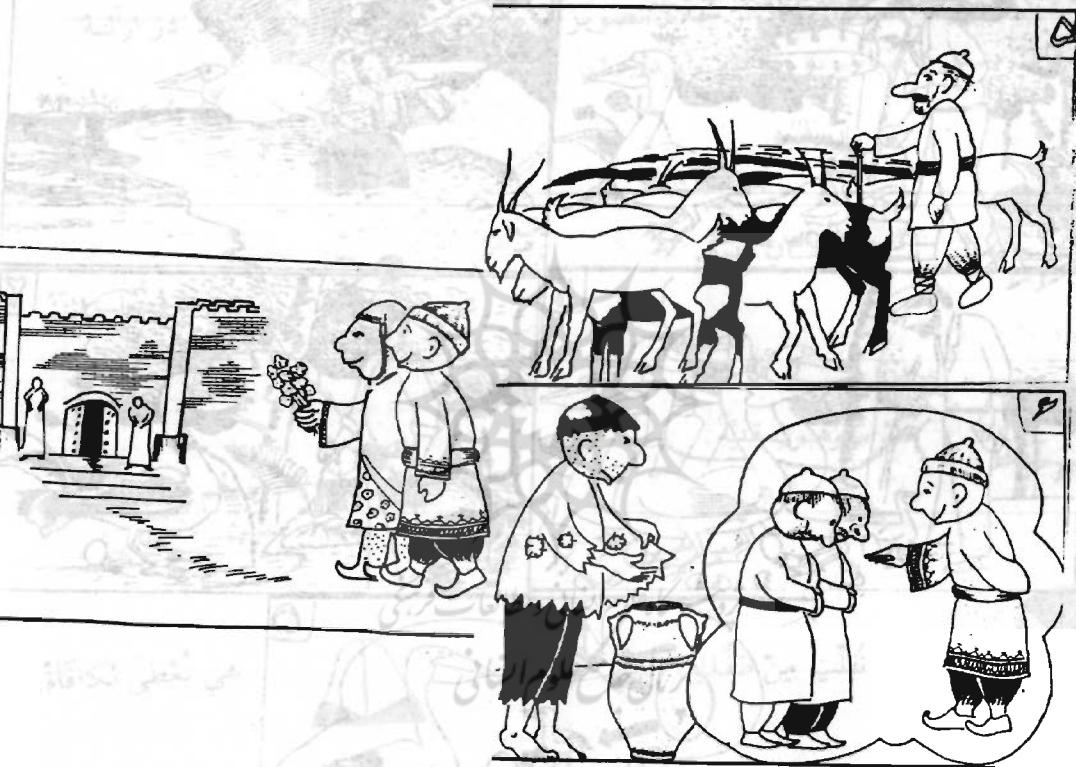
جمله‌هایی را قبلاً کودک حفظ کرده است. تصویر او را تحریک می‌کند که آموخته‌های قبلی خود را از ذهن بیرون بکشد. ممکن است کودک خلاقیت خود را به کار اندازد و جمله‌هایی تازه تولید کند.

۱۳- تصویر و بیان نوشتاری

صحنه سیزدهم شامل سلسله تصویرهای درس‌های گذشته است، بدون صوت

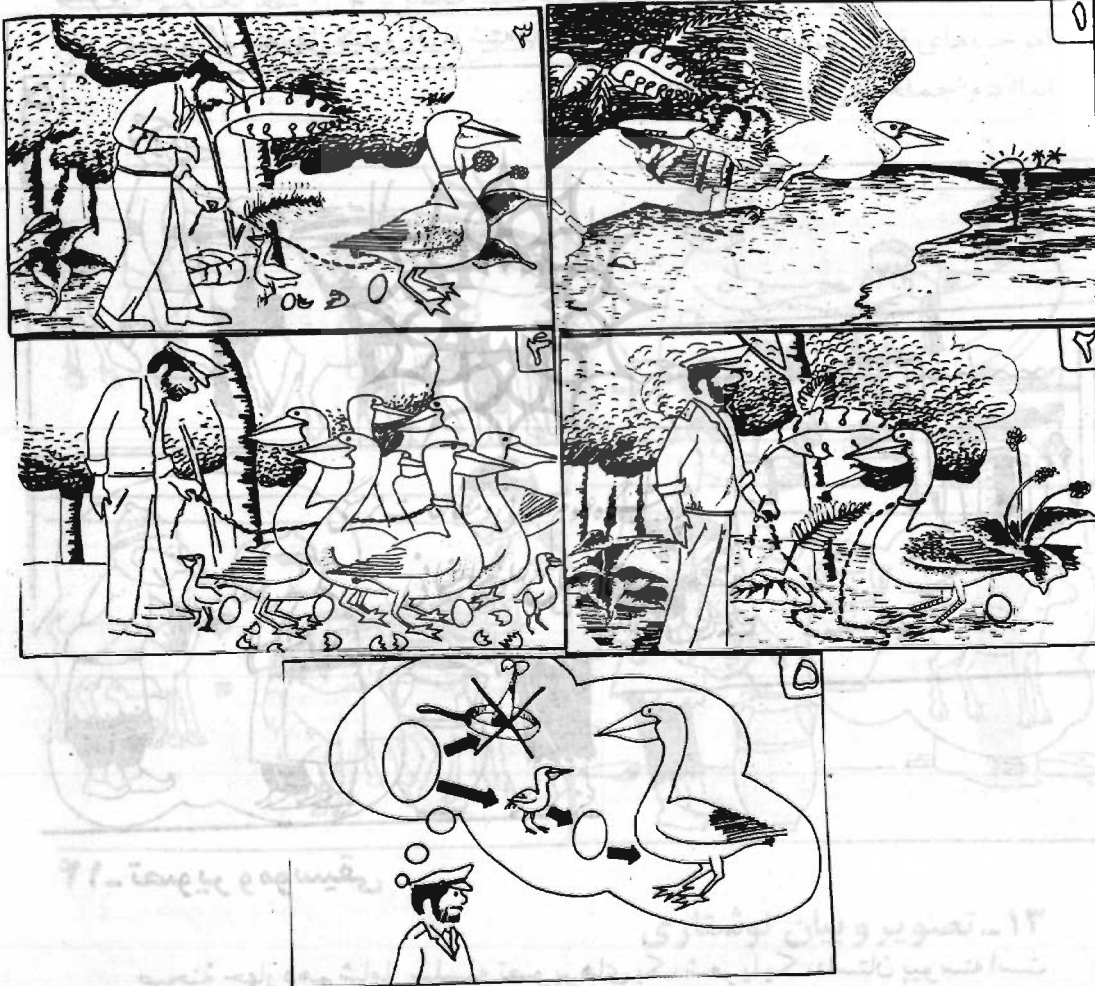
و گاهی بدون نوشته که زبان آموز از آن تصویرها بهره می‌گیرد و آنچه را که از تصویرها دریافت می‌کند با تفکر دوباره به قلم می‌آورد. در آغاز از زبان آموز می‌خواهیم که به تصویرها نگاه کند و جمله‌های به هم ریخته را بخواند و جمله درست هر تصویر را در مقابل همان تصویر بنویسد و در مرحله پیشرفته از زبان آموز می‌خواهیم که درباره تصویرها هر چه می‌داند آزادانه بنویسد. در زمان حال بنویسد و حتی نوشته‌های خود را در آینده یا گذشته نقل کند و آن نوشته‌ها را بلند بلند بخواند.

۱۴- تصویر و موسیقی

صحنه چهاردهم شامل سلسله تصویرهای یک شعر یا یک داستان پیوسته است که قبلاً زبان آموزان خلاصه آن را در گفتگوهای درس‌ها یا به صورت نقل و قول آموخته‌اند و اما این بار داستان یا شعر با تمام جزئیات همراه با متن و موسیقی به

زبان آموز ارائه می شود. این تصویرها ممکن است با شعر همراه باشد و با دیدن صحنه‌ها و تصویرها، با کمک صوت و موسیقی با فیلم، ویدئو، آثار تاریخی مستند، به بیرون کشیدن معنی از درون صحنه‌ها ترغیب می کند و به گسترش مهارت های زبانی می افزاید و در نتیجه کنجکاوی، خلاقیت و درک شنوایی کودک را بسیج می کند.

۱۵- تصویر و دستور زبان

جمله‌ها و تصویرها کنار هم آمده‌اند. زبان آموز باید بتواند ساخت‌های زبان و مرز واژه‌ها را تشخیص دهد. باید بتواند مرز گروه‌های اسمی و گروه‌های فعلی را بشناسد، انواع جمله و مرز جمله‌ها را بشناسد. مبتدا و خبر را تشخیص دهد، تطبیق فاعل و فعل و اسم و ضمیر را یاد بگیرد.

آموزش دستور زبان از خلال تصویر درس‌های گذشته ارائه می‌شود. در ارائه نکات دستوری نباید، به جزئیات پرداخت.

هُوَ مُنِحَ جَائِزَةً.

هُمَا مُنِحَا جَائِزَةً.

هُم مُنِحُوا جَائِزَةً.

هِيَ تُعْطَى مُكَافَأَةً.

هُمَا تُعْطَيَانِ مُكَافَأَةً.

هُنَّ يُعْطَيْنَ مُكَافَأَةً.

أَنْتُمْ سَتُوهَبَانِ هَدِيَّةً.

أَنْتُمْ سَتُوهَبُونَ هَدِيَّةً.

أَنْتِ نُقِلْتِ مِنْ صَفِّكَ، أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟

أَنْتُمْ نُقِلْتُمْ مِنْ صَفِّكُمْ، أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟

أَنْتُنَّ نُقِلْتُنَّ مِنْ صَفِّكُنَّ، أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟

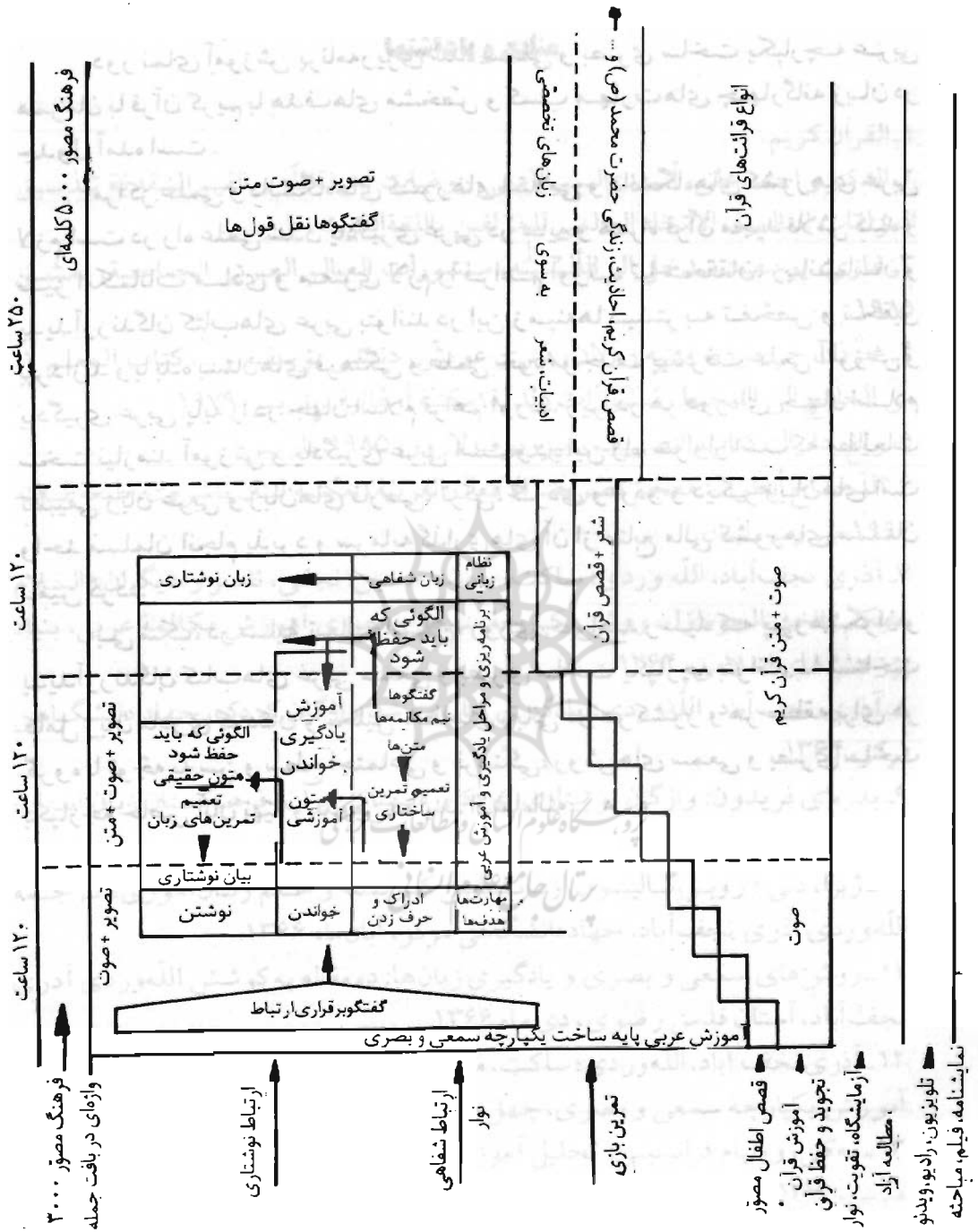
نتیجه

تصویر رکن اساسی آموزش سمعی و بصری ساخت یکپارچه است و باید در کتاب‌های سمعی و بصری ساخت یکپارچه عربی پایه، نقش عمده معنارسانی را بر دوش تصویر نهاد و زبان مادری را از جریان خارج ساخت.

همان طور که در چندین کشور اروپایی، در مراکز علمی و دانشگاه‌های فرانسه، متخصصان و محققان با بهره گرفتن از تصویر پردازان چیره دست و توانا، چندین اثر برجسته از جمله 'De Vive Voix, All's Well'، من الخلیج الی المحيط و ده‌ها اثر جدید سمعی و بصری ساخت یکپارچه تدوین کرده‌اند، چه خوب و بجاست که دست‌اندرکاران آموزش علمی زبان عربی پایه هم برای کودکان و بزرگسالان معلمان مشتاق به یادگیری زبان عربی گفتاری روش‌های سمعی و بصری ساخت یکپارچه با توجه به نیاز و حسیه‌های رشد ذهنی و عقلانی آنان برپایه فرهنگ غنی اسلامی تدوین کنند.

در هر صورت، آموزش زبان عربی پایه به کودکان، زمانی در کشورهای اسلامی غیر عرب و مخصوصاً در کشورهای اسلامی فارسی زبان با اقبال همگانی و مردمی روبرو خواهد شد که اولاً به خاطر قدرت خارق‌العاده تقلید و خلاقیت کودک، این آموزش در آغاز سمعی و بصری باشد و ثانیاً همزمان با آموزش قرآن کریم شروع شود و در برنامه‌های آموزش برنامه‌ریزی شده عربی از داستان‌های کوتاه مصور کودکان و نیز قصص ساده قرآن کریم، متون اسلامی ساده و همچنین از فرهنگ مصور بافت جمله‌ای عربی پایه استفاده شود.

در این باب، زبان عربی در ایران موقعیت استثنایی دارد و در میان مردم مسلمان ما جایگاه والایی را به خود اختصاص داده است. زبان عربی در هیچ کجای کشور به اندازه ایران خواهان ندارد و در هیچ منطقه اسلامی دنیا هم به اندازه ایران برای آموزش قرآن کریم و آموزش عربی سرمایه گذاری نمی‌شود. زبان عربی زبان قرآن است و باید زبان جهان اسلام، زبان زنده ارتباط بین مسلمانان باقی بماند و در ایران هم بعد از فارسی زبان عربی زبان دوم مردم ایران است. برنامه‌ریزی آموزشی زبان عربی پایه به کودکان در جدول به تفکیک پیشنهاد شده است:

دور نمای آموزش برنامه‌ریزی شده سمعی و بصری ساخت یکپارچه عربی همزمان با قرآن کریم با هدف‌های مشخص و کسب مهارت‌های چهارگانه زبان در جدول آمده است.

مراکز علمی و دانشگاه‌های کشورهای اسلامی و دانشگاه‌های کشورهای عربی لازم است در راه علمی شدن یادگیری عربی در سایه و همراه قرآن مجید تلاش کنند و نیز امکانات مادی و معنوی لازم را فراهم آورند تا محققان، زبان‌شناسان و پدیدآورندگان کتاب‌های عربی بتوانند در این زمینه‌ها بیشتر به تفحص و تحقیق بپردازند و با بده بستان‌های فرهنگی و علمی خود موجبات پیشرفت علمی آموزش و یادگیری عربی پایه را در جهان اسلام فراهم آورند. زیرا در هر دوره‌ای جهان اسلام سخت نیازمند آموزش و یادگیری عربی است و در این راه، سزاوار است که مطالعات تطبیقی زبان عربی و زبان‌های فارسی، ترکی، کردی و اردو و دیگر زبان‌های امت واحد مسلمان انجام پذیرد و سرمایه‌گذاری‌های آن از منابع مالی کشورهای مسلمان تأمین گردد.

بی شک، در سایه تعالیم اسلام، روزی خواهد رسید که پژوهشگران و پدیدآورندگان کتاب‌های عربی سمعی و بصری ساخت یکپارچه بتوانند با شناخت کامل زبان مادری کودکان و تحلیل خطاهای زبانی در هر کشور و هر منطقه برای هر گروه با توجه به سن و سطح اجتماعی و فرهنگی، روش‌های سمعی و بصری ساخت یکپارچه خاص آنان تهیه و تدوین نمایند. ان شاء الله...

منابع و یاداشتها

14 Girard, Denis. Les langues. Larousse, 1974.

15 Puren, Christian. Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues. International, 1988.

- ۱- القرآن کریم.
- ۲- الدكتور احمد علی، أسعد: السبر الادبی، روضات لعرفة الله و القيم النقدیة تذسیق المؤلفات العالمیة، الاتحاد العالمی للمؤلفین باللغة العربیة، باریس.
- ۳- غازی، یوسف: مدخل الی الألسنیة، منشورات العالم العربی الجامعیة، دمشق ۱۹۸۵.
- ۴- حرذان جرجوره، مینیہ رولان، هنری عویش، دنیسی یوسف و.... کتاب المعلم ۱، من الخلیج الی المحيط، منشورات دیندیة، مکتبة أ. هاتیة - باریس ۱۹۷۹
- ۵- ریغ، دانیال، کتاب التصریف، میزونوف لاروز، ۱۹۸۵، باریس.
- ۶- الدحداح أنطوان: معجم تصریف الافعال العربیة، مکتبه لبنان ناشرون، طبعة ثالثة ۱۹۹۶، بیروت، لبنان.
- ۷- آذری نجف آباد، الله وردی: ساکت، محمد حسین؛ نجفی، ناصر و دیگران: السلام علیکم یا اخی الجزاء اول، روش یکپارچه سمعی و بصری آموزش مکالمه عربی. بنیاد پژوهش های اسلامی، ۱۳۶۴.
- ۸- آذری نجف آباد، الله وردی: یادگیری زبان و رشد واژگان کودک، جهاد دانشگاهی مرکز، ۱۳۶۴.
- ۹- بدره ای فریدون: واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران، فرهنگستان زبان ایزان، ۱۳۵۲.
- ۱۰- ژیرا، دنی؛ روبیر، گالیسون: زبان شناسی کاربرسته و علم زبان آموزی، ترجمه الله وردی آذری نجف آباد. جهاد دانشگاهی مرکز، آبان ماه ۱۳۶۶.
- ۱۱- روش های سمعی و بصری و یادگیری زبانها: ده مقاله به کوشش الله وردی آذری نجف آباد، آستان قدس رضوی، دی ماه ۱۳۶۶.
- ۱۲- آذری نجف آباد، الله وردی؛ ساکت، محمد حسین؛ نجفی، ناصر؛ بیواره، علی اکبر: آموزش یکپارچه سمعی و بصری، چهل خورشید، اربعون شمس، (زیر چاپ)
- ۱۳- مه کی، ویلیام فرانسیس: تحلیل آموزش زبان، ترجمه حسن مریدی، آستان قدس، ۱۳۷۰.

14. Girard, Denis, Les langues vivantes, Librairie Larouse, 1974.
15. Puren, Christian, Histoire des méthodologies de l'enseignement des Langues Nathan, Clé International, 1988.
16. Aupècle, Maurice, L'apprentissage du français Langue Vivante, Librairie Antoin Beyrouth, 1972.
17. Voix et Image du Créatif.
18. Méthodes et Méthodologies, le français dans le monde, Recherches et Applications, Hachette, Janvier 1995.
19. Schiffler Ludger, La suggestopédie et le super learning, Didier 1989.
20. Renard, Raymond, La méthodologie SGAV d'enseignement des langues, Une problématiques de l'apprentissage de la parole, Diclier 1976.
21. Galisson, R / Coste, D. Dictionnaire de didactique des langues Hachette/ 1976.
22. Roulet, Eddy, Langue maternelle et langues secondes, vers une pédagogie intégrée, Hatier, 1980.
23. Widdowson, H. G. une approche communicative de l'enseignement des langus, Hatier Paris, 1981.
24. Renard, Raymond, introduction à la méthode verbo - tonale de correction phonétique, Didier 1971.
25. Renard Raymand, et Van Vlasselaer, Foreign Language Teaching with an integreated methodology the SGAV (Structuro - Global Audio -Visual) Methodology, Didier, 1976.